



Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 11. joulukuuta 2017
(OR. fr)

15633/17

COAFR 326
CFSP/PESC 1135
RELEX 1106
COHOM 163
COHAFA 109

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähettiläjä: Neuvoston pääsihteeristö

Päivämäärä: 11. joulukuuta 2017

Vastaanottaja: Valtuuskunnat

Ed. asiak. nro: 15311/17

Asia: Kongon demokraattinen tasavalta
– Neuvoston päätelmät (11. joulukuuta 2017)

Valtuuskunnille toimitetaan liitteessä neuvoston 3587. istunnossaan 11. joulukuuta 2017
hyväksymät neuvoston päätelmät Kongon demokraattisesta tasavallasta.

Neuvoston päätelmät Kongon demokraattisesta tasavallasta

1. Uskottavien, avointen, osallistavien ja rauhanomaisten vaalien järjestämisen tulisi tarjota ulospääsytie poliittisesta kriisistä ja mahdollistaa demokraattinen vallanvaihto Kongon demokraattisessa tasavallassa maan perustuslain, joka sisältää presidentin toimikausia koskevan rajoituksen, uudenvuodenaaton poliittisen sopimuksen (Accord du Saint Sylvestre), Yhdistyneiden kansakuntien turvallisuusneuvoston päätöslauselman 2348 (2017) määräysten sekä demokratiasta, vaaleista ja hyvästä hallinnosta annetun Afrikan peruskirjan mukaisesti.
2. Vaaliaikataulusta 5. marraskuuta annetun ilmoituksen pohjalta EU painottaa, että hallituksella ja vaalien järjestämisestä vastaavilla instituutioilla, erityisesti riippumattomalla kansallisella vaalilautakunnalla (CENI), on ensisijainen vastuu siitä, että kyseisen aikataulun noudattamisen edellyttämät toimet ja toimenpiteet toteutetaan tehokkaasti ja viipymättä noudattaen uskottavaa, lainmukaista, konsensukseen perustuvaa ja osallistavaa prosessia uudenvuodenaaton poliittisen sopimuksen hengessä. Palauttaen mieliin, että Yhdistyneiden kansakuntien turvallisuusneuvosto on yhdessä Afrikan unionin kanssa useaan otteeseen kehottanut julkistamaan nopeasti uskottava ja kaikkien hyväksyttävissä oleva vaaliaikataulu, EU katsoo, että erityisesti siirtymästä vastaavien instituutioiden legitimitetin kannalta on ratkaisevan tärkeää varmistaa, että vaalien ajankohdaksi valittua päivämäärää – 23. joulukuuta 2018 – noudatetaan.

3. EU tuomitsee jyrkästi sekä ihmisoikeusloukkaukset että oppositiopoliitikkoihin, tiedotusvälineiden ja kansalaisyhteiskunnan edustajiin ja ihmisoikeuksien puolustajiin kohdistuvan häirinnän. Ne ovat ristiriidassa demokratian periaatteiden ja kansainväliseen julkisoikeuteen kirjattujen perusvapauksien kunnioittamisen kanssa. EU korostaa perustuslain noudattamisen tärkeyttä ja sitä, että hallituksen olisi kiireellisesti ja täysimääräisesti pantava täytäntöön kaikki uudenvuodenaaton sopimuksessa määrätyt poliittisia jännitteitä liennyttävät toimenpiteet, jotka ovat tarpeen uskottavien ja osallistavien vaalien edellytysten täyttymisen, asianomaisten osapuolten välisen luottamuksen palauttamisen ja poliittisten jännitteitä purkamisen kannalta. Toimenpiteistä mainittakoon erityisesti kaikkien poliittisten vankien vapauttaminen, perusteettomien syytteeseen asettamisen lopettaminen, poliittisten puolueiden päällekkäisyyksien poistaminen, lehdistönvapauden kunnioittaminen ja suljettujen tiedotusvälineiden uudelleen avaaminen. Lisäksi EU kehottaa kunnioittamaan vapautta kokoontua ja osoittaa mieltään rauhanomaisesti.

4. Tässä yhteydessä EU toistaa valmiutensa tukea uskottavien ja osallistavien vaalien järjestämistä yhteistyössä kaikkien kongolaisten toimijoiden ja niiden kumppaneiden, erityisesti Yhdistyneiden kansakuntien, Afrikan unionin, eteläisen Afrikan kehitysyhteisön (SADC), Suurten järvien alueen kansainvälisen konferenssin ja ranskankielisten maiden järjestön (OIF) kanssa. Teknistä ja taloudellista tukea antaessaan EU arvioi edellä mainittujen toimenpiteiden täytäntöönpanoa siltä osin kuin se koskee uudenvuodenaaton sopimuksen, joka on perustana siirtymän legitiimiydelle, soveltamista mutta tarkkailee myös ihmisoikeuksien kunnioittamista, poliittisen toimintaympäristön jälleenavautumista sekä avoimen ja osallistavan vaaliprosessin varmistamisen edellyttämiä toimenpiteitä, uuden vaaliaikataulun tinkimätöntä soveltamista, uskottavan budjetin ja realistisen varainkäyttösuunnitelman julkistamista, vaadittavan vaalilainsäädännön hyväksymistä ja vaaliluettelon luotettavuuden takaamista. EU työskentelee yhdessä kansainvälisten kumppaneidensa kanssa erityisesti yhteisessä vaaliasiantuntijaryhmässä, jolle on annettava pääsy tietoihin, joita se tarvitsee hoitaakseen vaaliprosessin täytäntöönpanon valvontaa koskevan tehtävänsä, mihin sisältyy myös naisten täysimääräisen osallistumisen huomioon ottaminen.

5. EU liittyy muihin kansainvälisen yhteisön toimijoihin, erityisesti Yhdistyneisiin kansakuntiin, tuomitakseen väärinkäytökset ja vakavat ihmisoikeuksien ja perusvapauksien loukkaukset Kongon demokraattisessa tasavallassa sekä kansainvälisen humanitaarisen oikeuden loukkaukset erityisesti Kasaissa. EU on edelleen syvästi huolestunut Kasain, Tanganyikan ja Kongon demokraattisen tasavallan itäosan heikentyneestä turvallisuustilanteesta, joka vaikuttaa erityisesti naisiin ja lapsiin. Se toistaa, että Kongon viranomaisten ja erityisesti Kongon demokraattisen tasavallan asevoimien ensisijainen velvollisuus on suojella paikallista väestöä. Ihmisoikeusneuvoston 35. istunnossa Kongon demokraattisen tasavallan viranomaisten tukemana hyväksytyn Kasaita koskevan päätöslauselman puitteissa EU seuraa erityisen tarkasti YK:n ihmisoikeusvaltuutetun toimiston perustaman kansainvälisen asiantuntijaryhmän tehtävää. Kyseinen päätöslauselma velvoittaa Kongon demokraattista tasavaltaa, joka on ihmisoikeusneuvoston jäsen, antamaan asiantuntijoille vapaa ja esteetön oikeus tutustua asianomaisiin asiakirjoihin, alueisiin ja henkilöihin, ja sallimaan heidän kansainvälisten riippumattomuutta ja puolueettomuutta koskevien normien mukaisen toimintansa.

EU tukee myös YK:n toimia kahden maaliskuussa 2017 traagisesti surmansa saaneen turvallisuusneuvoston asiantuntijan murhan tutkinnassa ja syyllisten saattamisessa oikeuden eteen.

6. EU panee tyytyväisenä merkille Kongon demokraattisessa tasavallassa toteutettavan Yhdistyneiden kansakuntien vakauttamisoperaation (MONUSCO) keskeisen roolin. Pohjois-Kivussa 7. joulukuuta suoritettun iskun vuoksi operaatio maksoi raskaan hinnan: iskussa kuoli ja loukkaantui lukuisia tansanialaisen joukko-osaston sotilaita, kongolaisia sotilaita ja siviilejä. EU kannattaa päätöslauselman 2348 täytäntöönpanoa, joka pohjautuu Monuscon meneillään olevaan strategiseen uudelleentarkasteluun, jolla pyritään erityisesti parantamaan siviilien suojelujärjestelyjä ja vahvistamaan niiden kykyä turvata uskottava ja osallistava vaaliprosessi ja tarjota siihen logistista tukea.

7. EU on erittäin huolissaan vakavasta humanitaarisesta tilanteesta, jota poliittinen kriisi kärjistää. Kongon demokraattisessa tasavallassa on tällä hetkellä noin 4,1 miljoonaa siirtymään joutunutta henkilöä, minkä johdosta Yhdistyneet kansakunnat aktivoi lokakuussa 2017 korkeimman tason valmiustilan Kongon demokraattisessa tasavallassa. Alueen maihin saapuu runsaasti pakolaisia. Lisäksi 7,7 miljoonaa kongolaista kärsii elintarvikepulasta ja 1,9 miljoonaa lasta kärsii vakavasta akuutista aliravitsemuksesta. EU kannattaa tehokasta kansainvälistä toimintaa humanitaariseen tilanteeseen vastaamiseksi. Se palauttaa mieliin, että on ensiarvoisen tärkeää kunnioittaa humanitaarisia periaatteita ja syytä varmistaa pääsy kriisin uhrien luo yhä vaikeammaksi muuttuvassa turvallisuustilanteessa.

8. Aikaisempien neuvoston päätelmien ja Yhdistyneiden kansakuntien turvallisuusneuvoston päätöslauselman mukaisesti EU muistuttaa poliittisia vastuunkantajia, turvallisuusjoukkojen jäseniä ja oikeushenkilöitä niiden tahojen henkilökohtaisesta vastuusta, jotka syyllistyvät vakaviin ihmisoikeusloukkauksiin, yllyttävät väkivaltaan, häiritsevät toimin tai lausunnoin poliittisen sopimuksen täytäntöönpanoa tai vaalien järjestämistä vahvistetussa aikataulussa tai estävät kriisin ratkaisemisen yhteisesti hyväksyttävissä olevalla, rauhanomaisella ja Kongon kansan toivetta valita omat edustajansa kunnioittavalla tavalla.

9. EU tukee edelleen Kongon kansaa, joka joutuu päivittäin kohtaamaan vakavia sosioekonomisia vaikeuksia. Kestävän ratkaisun löytämiseksi nykyiseen talous- ja rahoituskriisiin ja oikeudenmukaisen ja osallistavan kehityksen edistämiseksi EU kehottaa aloittamaan uudelleen jäsennellyn vuoropuhelun kansainvälisten rahoituslaitosten kanssa sekä parantamaan hallintotapoja, erityisesti torjumalla korruptiota, rahanpesua ja julkisten varojen väärinkäyttöä, jotka lisäävät osaltaan sosiaalisia, taloudellisia ja poliittisia jännitteitä.

10. EU kehottaa kaikkia Kongon toimijoita ja ensisijaisesti Kongon viranomaisia ja instituutioita omaksumaan rakentavan roolin vaaliprosessissa ja panee tässä yhteydessä tyytyväisenä merkille ulkoisten kumppaneiden tarjoaman tuen. Lisäksi se palauttaa mieliin kansalaisyhteiskunnan ja erityisesti naisten roolin merkityksen. Kriisin lopettaminen rauhanomaisesti uudenvuodenaaton poliittiseen sopimukseen perustuvan yhteisymmärryksen hengessä ja kunnioittaen Kongon kansan toivetta valita omat edustajansa on ratkaisevaa Kongon demokraattisen tasavallan ja EU:n välisten suhteiden määrittelyn kannalta.
